

9. jun. 1840

AFSENDER

Martinus Rørbye

MODTAGER

Julie Fredrikke Rørbye

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Afsendersted:

Napoli

Modtagersted:

København

Omtalte personer:

Carl Peter Borggaard

Emilie Collett, f. Rørbye

Heinrich Eddelien

Olivia Francisca Eddelien, f. Hjorth

Francesco Ferrari

madam Ferrari

Johan Fleischer

Frederik Ferdinand Friis

Constantin Hansen

Georg Hilker

Nicolai Abraham Holten

Christian Ipsen

Christen Købke

Hermann Severin von Løvenskjold

Mohr

Christian Lehmann Printzlau Mohr

Niels Christian Mühlensteth

Jens Peter Møller

Holger Simon Paulli

Robert Reinick

Carl Andreas Reitzel

Carl Peter Rothe

Henriette Marie Vilhelmine Rothe, f.

Sirtema van Grovestins

Elise Rørbye

Emma Eulalia Rørbye

Ida Athalia Rørbye

John Rørbye

Nancy Gerhardine Rørbye

Christian Frederik Schiøtt

Charlotte Johanne Schiøtt, f. Schack

Frederikke West

Johan Wilhelm West

Omtalte værker:

Græsk skomager

Torvet i Amalfi

Arkivplacering:

Det kgl. Bibliotek, Acc. 1996/44

TRANSSKRIFTION

Neapel den 9de Juni 1840.

Næsten 3 Maaneder ere forløbne, siden du sist saae Brev fra mig kjæreste Julie; jeg meener det, jeg skrev til vor gode Moder, i Anledning af hendes Fødselsdag,¹ og som jeg ikke kunne tvivle om, jo maatte være ankommen til rette Tiid. Imidlertid lader Eders lange Taushed mig nu ganske i Uvished; thi ikke vil jeg haabe at min korte Fraværelse fra Eder Alle, hvem jeg dog haver saa kjære, alt nu kunne have gjort Eder ligegyldige for mig; jeg har med hver Dag seet Svar fra Moder, eller en af Eders Søstre imøde; men da jeg nu endelig indseer, at jeg venter forgjæves, maae jeg sætte mig til at skrive, for at minde Eder paa nye. Et Brev fra et kjært Hjem, er i Udlandet en saa stor Behagelighed, at man saare nødig giver Slip derpaa; man bliver ved de Underretninger man faar om Venner og Bekjente, mindet om alle ældre Forhold, og man tænker sig igjen at leve iblant alle de Mennesker, man fra Ungdommen har haft kjære, og hvis Venskab man for ingen Priis vil give Slip paa: Gjør derfor nu du ogsaa dit, og foregaae de andre med et godt Exempel, lad mig ikke oftere saa længe vente Svar paa mine Breve; og du vil da ogsaa see, at jeg ikke vil blive taus. At Rose og jeg nu ere i Neapel har du maaske erfaret af de Breve hun har skreven til sin Familie, du er da ogsaa omtrent viidende om hvorledes vi have tilbragt Vinteren i Rom. Min Helbred har i den Tiid været betydelig bedre, end da jeg var hjemme; jeg har ogsaa kunnet arbeide saa temmeligt uafbrudt, omendskjøndt jeg vel ofte har følt, at endnu meget var tilbage at ønske, og for saavit er ogsaa Tiiden gaaet vel fra Haanden; men hvad den selskabelige Omgang med de andre derværende Danske angaar, da havde vi meget, vi kunne have ønsket anderledes. Erdelin's² som Rose især havde glædet sig meget til jevnlig at omgaaes med vare Mennesker der i Opdragelse og Sæder kun stemmede lidet med det hvortil vi have været vante, og dette gjorde, at vi aldrig kom til at staae paa nogen ganske fortrolig Fod med dem; det forekom mig, som generede de dem i vort Selskab, og omgikkes hellere de herværende ledige danske Herrer, der betragtede E's Huus næsten som en Kneipe, hvor de kunne komme ind af Døren med Hatten paa Hovedet uden at hilse, smide dem paa en Stol, kort, være ganske ugeneret. Dette synes E selv godt om, da han meener at naar man lever i Rom maae man være frie. Da saavel Rose som jeg i denne Henseende vare af •2• anden Meening, er det meget muligt, at saadant ikke behagede dem; naar de derfor aflagde os Besøg, var deres Forhold ganske anderledes, de hilste ordentligt naar de kom, toge ogsaa Hatten af Hovedet saalænge de opholdt dem hos os; men deres Besøg vare maaske ogsaa derfor sjældnere og kortere, end vis de havde troet at kunne opføre

dem hos os som hos E's hvor de ofte neppe engang lagde Mærke til Konen i Huuset, naar de traate ind. Hun synes ikke at bemærke dette, maaske er hun hjemme vant til saadan Behandling; men Rose støtte Saadant med god Grund. Da vi reiste bort skiltes vi imidlertid fra Erdelins som de beste Venner, han sagde snart at ville komme efter os til Neapel, neppe, have imidlertid hverken Rose eller jeg noget særdeeles Ønsker derfor, vi leve her meget behageligt uden dem, iblant Mennesker vi bedre harmonere med. En Familie vi under vort seenere Ophold i Rom havde megen Fornøielse af var Paludan Møller's,³ de afreiste noget tidligere end os, og jeg beklagede virkelig dette, da vi saa saare vel passede sammen; de vare imidlertid ikke saa godt lite af de Andre, da han nemlig ikke godt kunne holde sin Tunge i Ave, men trak dygtigt løs mod det slendrians Liv saa mange bleve forfaldne til, ved at opholde dem i Rom, hvor man tror at kunne tillade sig Alt. Dog nok om Rom, vi ere nu her; men agter snart at forlade Byen da Heeden og den store Spektakel af Folk her ikke vil give mig Lyst eller Roe til Arbeide. Vi var allerede nu afreiste til Palermo; men vi bleve narrede med Dampskibet, der ikke gaar før den 24de Juni til Sicilien, saa stor er Uordenen her, hvad Befordringsvæsenet angaar imellem to saa betydelige Deelee af et Kongerige, som Neapel og Sicilien. Opholdet her har hidindtil derfor været lutter Udgift for os, da jeg ikke har malet det Ringeste. Vi have benyttet Tiiden til at see Et og Andet, som var Rose ubekjent, og iblant andet vare vi for et Par Dage siden i Pompei, hvilket, saavel som Alt hvad der hører til Neapel interesserer Rose meget. Hun ytrer bestandig Lyst til at forblive her til Vinteren, og ikke gaae tilbage til Rom, som hun er hjertelig kjed af. Af Danske traf vi ved vor Ankomst til Neapel endnu Løvenskjold,⁴ Borregaard,⁵ og Pauli;⁶ men som nu ere afreiste B kommer først hjem, og vil da komme op til Eder og fortælle lidt om os han er et ganske vakkert men meget styt Menneske. Rothe's⁷ vare kort før vor Ankomst afreiste, han havde her som i Rom prostitueret sig ved sin Dumhed. Om de bekjente Templer i Pestum, hvorom John⁸ kan fortælle Eder, sagde han at han ikke gav 2 Scudi for den heele Stads, der slet ikke engang var værd at see; en privat Mand, meente han, kunne i sin Hauge ganske let og uden synderlig Bekostning lade saadant noget opføre; men om Pompei yttrede han sin Tilfredshed ved at betitle, hvad han der havde seet med compendiost, et Ord vi alle have studeret Betydningen af, uden at komme til noget Resultat. Frue R skal have spilt den fornemme Dame her som i Rom, og slaet om sig med hendes høie Bekjendtskaber. Sonne⁹ har ogsaa været her paa kort Tiid, han er idag reist tilbage til Rom, og vil derfra strax tiltræde hans Reise til Kjøbenhavn. Han •3• medbringer fra Rose til hendes M[oder en] Sovepude, der i Løbet

af Vinteren har været Rose's stadige Arbeide, og hendes Glæde, nu at viide den paa god Vei til sin Bestemmelse, er derfor stor. Du maae imidlertid ikke omtale dette til Schiøttes,¹⁰ da jeg tror hun helst vil have den skal komme uventet. Kjøbke¹¹ og Hansen¹² opholde dem ogsaa endnu her, dem see vi ofte og kan vi begge saare godt lide dem; K vil ogsaa i Løbet af Sommeren reise hjem, saa at han i August Maaned kan være i Kjøbenhavn. Hilker¹³ talte vi med i Pompei hvor han opholder sig for at tegne, du maae beede Friis¹⁴ meget at hilse hans Familie fra ham, og sig dem fra mig at H fremdeles er det vakkre Menneske han altid har været. Her i Neapel boe vi hos Ferraris¹⁵ og ere meget vel fornøiede omendskjøndt Værelserne ikke ere af de beste; Konen er dansk og Rose har det derfor godt ved at kunne tale med hende; han er en Neapolitaner; men et sjældent Exemplar af den Slags Mennesker, uegennyttig og tjenstvillig til det yderste. Naar du, Moder eller nogen af Søskendene skrive til os, da er vor Adresse indtil viidere Bestemmelse altid [All] Nobile Albergo dei Fiori Strada Fiorentini No 19, Napoli. Skulle vi ikke være her, da vil Ferrari altid viide hvorhen han herfra skal sende vore Breve, for at de sikkert vil kunne træffe os. Beed John eller Friis at underrette Professor Møller¹⁶ om min Adresse her; jeg glemte i mit siste Brev til ham, at siige ham den, og muligen ville han tilskrive mig senere, i Anledning af 2 Malerier, han i Løbet af Sommeren vil modtage fra mig,¹⁷ det ene skulle sælges, det andet er bestemt til Conferensraad Holten,¹⁸ vis det behager ham. Vil du ogsaa beede John om [for mig], fra Reitzel¹⁹ at modtage et Exemplar af den tyske Maler og Doctor Reineck's²⁰ Samling af Sange med Raderinger; jeg har talt med Reineck derom i Rom, og han har skreven til sin Broder i Dantzic, om at sende mig dette Værk, under Adresse til Reitzel; det skal ikke betales; beed blot John i min Fraværelse at tage det under sin Varetægt, jeg tror det vil gjøre ham selv Fornøielse at see de smukke Ting; som han maaske endnu ikke kjender. Er mine Hjortehoveder kommen tilbage fra Ipsen paa chirurgisk Accademie, da læg ogsaa dem i Forvaring, nu ere de vel ikke mere udsatte for Møl, da jeg haaber at I har smukt præpareret dem for mig. Og da jeg nu er kommen til at nævne Møl, da glem heller ikke at lade min Pels godt udluften og banke, jeg tænker ved min Hjemkomst at faae god Nytte deraf, her er Forværk overflødig, man gidder neppe tænke derpaa i en saa stærk Heede som den vi i denne Tiid have. Jeg ønsker mig hver Dag af denne Grund borte fra Neapel, og formodentlig reise vi ogsaa i Morgen over til Øen Capri, hvor vi da forblive indtil Dampbaaden afgaar til Palermo, og er jeg først kommen der, da haaber jeg at Arbeidet skal gaae godt fra Haanden; thi der er fult af herlige Sager, der egne sig for mig.

Consul Fleisher²¹ og en Her Mohr²² fra Bergen, der er her i denne Tiid høre ogsaa til vort daglige Selskab, Rikke Vest²³ kjender vist Mohr, han er en Broder af Handels Gartneren paa Vesterbroe,²⁴ hans Fader og Søskende ere i Bergen, jeg tror det er en af de formuende Familier der. F og M have lovet at besøge os paa Capri, og naar vi gaae til Palermo faae vi af Fleisher Anbefalingsbreve med til et Par tyske Huuse, hvormed han staar i Handelsforbindelse, saa at vi der ikke vil føle os, saa ganske overlatte til os selv. Der er ogsaa flere af mine tyske Bekjente her, der er gaaede forud did, dog Familier [overstreget: Bekjendskab] ere jo langt at foretrække, da Rose der har dansk Bekjentskab. •2•

Og nu kjære Julie maae jeg for idag sige dig, den gode Moder og Alle Søskende Farvel, Rose beede at hilse Alle paa det kjærligste; hun og jeg bringe dig og John herved vor hjerteligste Lykønskning til Eders Geburtsdage, gid vi vare hos Eder paa disse Dage, det ville vist ikke feile at hun jo paa dine Spørgsmaal ville fortælle dig meget om det skjønnede Italien; men du ville vist ogsaa ofte høre, at jeg sagde hende imod, vi ere isaahenseende af forskjellig Meening; thi omendskjønt hun vel føler at her er saare smukt, er hun endnu ikke kommen saavit, og vil mulig aldrig komme til det Pu[n]kt, da hun er istand til •1• at sætte sig ud over alle de Saun af Bequemeligheder, og Alt hvad Levemaaden angaar, som man unægteligt her have at kjæmpe imod. Mig forekommer det paa en Reise at være en Bisag om jeg spiiser mindre godt, og om Værelserne her ikke ere saa net indrettede eller saa reenlige som hjemme, jeg tager det som det er, og er tilfreds, da jeg veed det ikke er saaledes for bestandigt. Ret har hun dog deri at man næsten intet Sted lever saa solid og godt som hjemme. Jeg maae ofte lee, naar hun ofte ved at nyde Noget mindre godt tillavet, kan erindre sig en eller anden delicat Ret, hun har faaet hjemme, og nu saa uhyre ønskede sig. Alle Slags Frugt har hun imidlertid her fult op af, og heri søger hun sin Trøst, da man neppe have dette bedre hjemme. Hvad mig angaaer, da sværmer jeg for Øjeblikket kun for Moders Fiskesuppe og Koldskaal og Hellesteds Kjærnemælk Suppe og tyk Mælk, det synes mig at være det Herligste af Alt. Men jeg faar om Morgen en god Kop Kaffe hos Ferraris, det er dog altid nogen Trøst, og naar vi spadseere ud bliver Rose tracteret med liis eller Granit, som heller ikke er at foragte.

Hils Ipsen²⁵ og Myhlensted²⁶ ret meget fra Rose og mig, jeg haaber ikke at hverken du eller Emma²⁷ tænke paa at holde Bryllup ud[en] at lade os viide Dagen, for at ogsaa vi kan celebrere den, saa godt som muligt, vis vi ikke til den Tid skulle være hjemme. Passer Elise²⁸ ordentlig det lille Uhr; jeg tænker at hun nu er paa Beenene om Morgen paa Klokkeslettet.

Naar I skrive til Nancy²⁹ og Emilie,³⁰ da hils dem ret meget, jeg tænker altid endnu med den største Interesse paa N's Børn, jeg har seenere ikke seet nogen elskværdigere. Dog maae jeg heller ikke glemme Athalias³¹ og Wilhelm's³² af dem holder jeg isandhed ogsaa saare meget, saavel som af den gode Pæstemand bring ham min velmeente Hilsen. Jeg har altid følt mig saa vel hos ham.

Beed Moder snart at skrive mig til, og da fortælle mig Alt, hvad der hjemme hos Eder er foregaaet, siig hende den gode Moder, at jeg længes uhyre meget efter Brev fra hende, skulle imidlertid ikke hun være oplagt til at skrive, da gjør du det, eller beed Elise eller Emma gjøre det, thi Alle Eders Breve ere mig kjære. Hils Alle Bekjente og Venner, din Ipsemand ikke at forglemme fra Rose og mig, siig dem at det gaar bedre med min Helbred, men at saavel Rose som jeg længes meget efter Alle dem, vi tidligere havde kjære og det omendskjønt vi nu leve i Italien omgiven af Alle Slags Natur Skjønheder. Du seer saaledes kjære Julie at jeg fremdeeles er og vil blive

din hengivne Broder

Martinus

Lad mig viide saasnart John har modtaget de foroven omtalte Raderinger fra Reitzel; thi da skal jeg sende Betalingen derfor, efter Aftale, til Reineck der opholder sig i Rom. Naar i samlede see disse Sager, da tænk paa mig, der visselig derved vil have forskaffet Eder en Glæde; thi der findes deriblant fleere særdeles smukke Digte, og mange udmærkede Raderinger af Tysklands bekjenteste Kunstnere; og Saadant er man ikke alle Dage vant til at see hjemme, hvor saa lidet af den Slags Ting findes i Handelen.

•4•

Her er Alt igjen roligt, et Par af de engelske Skibe ligge blot endnu paa Reeden men de skulle, som man siger ogsaa, afseile en af Dage tillige med en fransk Corvet, der ogsaa endnu er her.

---

¹ Dvs. brevet dateret 7. marts 1840.

² Heinrich Eddelien og Olivia Francisca Eddelien, f. Hjorth.

³ Frederik Paludan-Müller og Charite Paludan-Müller, f. Borch.

⁴ Hermann Severin von Løvenskjold.

⁵ Carl Peter Borggaard.

⁶ Holger Simon Paulli.

⁷ Carl Peter Rothe og Henriette Marie Vilhelmine Rothe, f. Sirtema van Grovestins.

⁸ John Rørbye.

⁹ Jørgen Sonne.

¹⁰ Christian Frederik Schiøtt og Charlotte Johanne Schiøtt, f. Schack.

¹¹ Christen Købke.

¹² Constantin Hansen.

¹³ Georg Hilker.

¹⁴ Frederik Ferdinand Friis.

¹⁵ Francesco Ferrari og madam Ferrari.

¹⁶ Jens Peter Møller.

¹⁷ Græsk skomager og Torvet i Amalfi.

¹⁸ Nicolai Abraham Holten.

¹⁹ Carl Andreas Reitzel.

²⁰ Robert Reinick.

²¹ Johan Fleischer.

²² Uidentificeret, jvf. Mohr.

²³ Frederikke West.

²⁴ Christian Lehmann Printzlau Mohr.

²⁵ Christian Ipsen.

²⁶ Niels Christian Mühlensteth.

²⁷ Emma Eulalia Rørbye.

²⁸ Elise Rørbye.

²⁹ Nancy Gerhardine Rørbye.

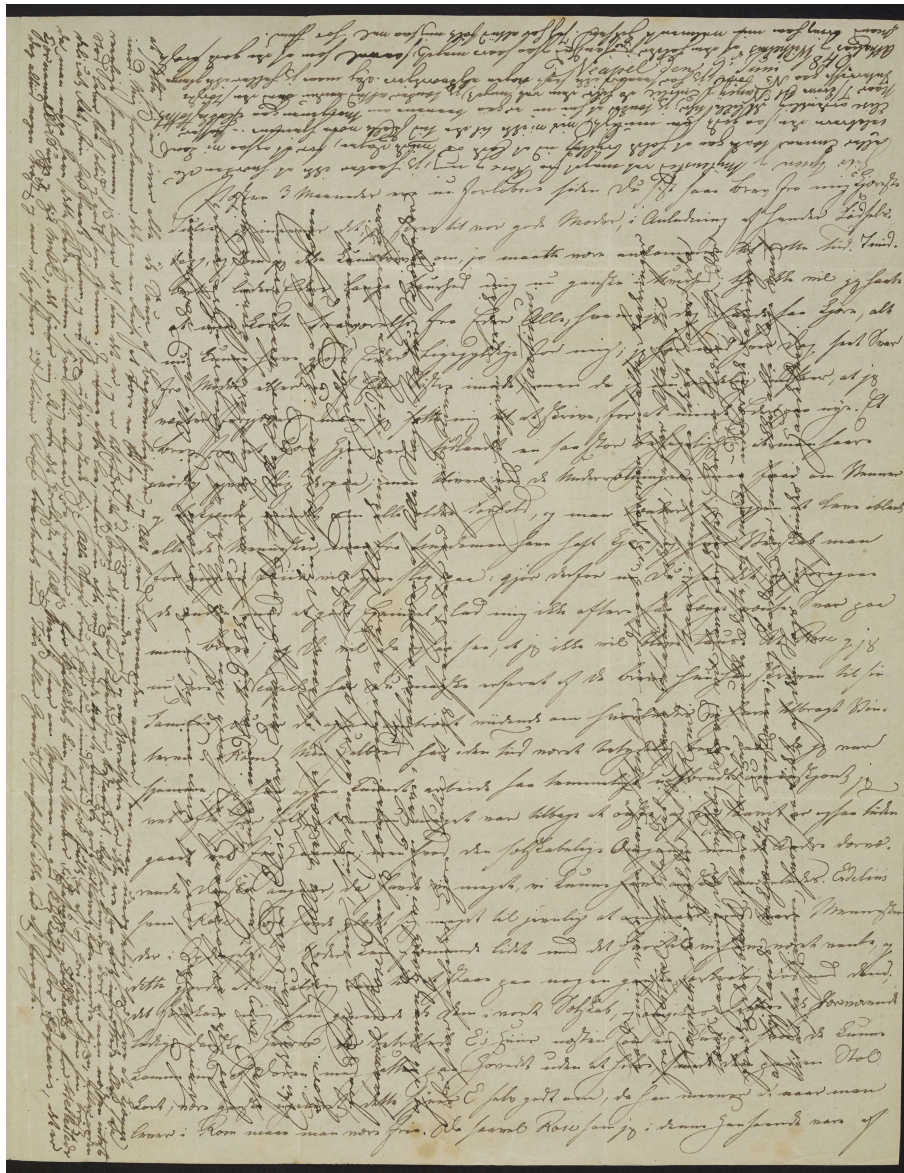
³⁰ Emilie Collett, f. Rørbye.

³¹ Ida Athalia Rørbye.

³² Johan Wilhelm West.

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

